

Roviltnemnda i region 4
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 04.03.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/2849

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 4 - Miljødirektoratets uttalelse

Roviltnemnda i region 4 har revidert sin forvaltningsplan for rovvilt i region 4, og oversendt utkast til ny plan til Miljødirektoratet for uttalelse. Vi har gjennomgått planen. I det følgende gir direktoratet sin uttalelse til planen. Vårt viktigste innspill er at forvaltningsområde for gaupe bør fremgå entydig av planen.

Vi viser til oversendelse av utkast til forvaltningsplan for rovviltregion 4 for faglig gjennomgang datert 27. januar 2022.

Den gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i region 4 ble fastsatt av nemnda første kvartal 2014. Et tilleggskildokument til planen, med oppdaterte politiske føringer, bestandsmål, grenser og tallgrunnlag ble vedtatt 21. mars 2018.

Regionreformen med sammenslåing av kommuner (Hurum og Røyken har blitt del av Asker), samt kommuner som har byttet fylkestilhørighet (Jevnaker og Lunner) har medført at rovviltregion 4 er blitt litt større og forvaltningsplanen skal følgelig gjelde også disse.

Miljødirektoratet viser til rovviltforskriften (forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt) om rovviltnemndenes rolle i rovviltforvaltningen. Det er rovviltnemndene som har hovedansvar for forvaltningen av rovviltartene innen sin region. Rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk, og har blant annet ansvar for å utarbeide en regional forvaltningsplan for rovvilt gjeldende for sin region. Rovviltnemnda i region 4 har nå revidert sin forvaltningsplan, og den har vært på høring til aktuelle kommuner og organisasjoner.

Forvaltningsplanen skal bygge på de nasjonale bestandsmålene for de enkelte rovviltartene i regionen. I planen skal rovviltnemnda vektlegge en langsiktig, geografisk differensiering som innebærer et best mulig skille mellom beitedyr og faste forekomster av rovvilt, basert på en avveining av de kryssende hensyn som skal tas, jf. rovviltforskriften § 6 første ledd. Nemnda skal innenfor rammene av det nasjonale regelverket utarbeide retningslinjer og prioriteringer for bruk av midler til forebyggende og konfliktdependende tiltak, samt gi anbefalinger om bruk av landbrukspolitiske- og reindriftspolitiske virkemidler.

I henhold til rovviltforskriften § 6 er Miljødirektoratets rolle blant annet å vurdere om planen er i samsvar med nasjonal politikk på rovviltområdet. Vi har også vurdert innholdet i planen for å rydde i uklarerheter eller mistolkinger. Nemnda godkjenner selv sin egen plan, men direktoratets uttalelse skal følge protokollen fra møte der planen godkjennes, samt legges ut sammen med forvaltningsplanen på rovviltnemndas nettsider.

Miljødirektoratets merknader

Rovviltnemnda er et statlig viltorgan som skal følge gjeldende politikk og bestemmelser i rovviltforskriften og nasjonale retningslinjer på rovviltområdet. Til dette arbeidet er forvaltningsplanen et viktig verktøy for både forvaltningen og andre aktører som er berørt av rovvilt, og det er derfor viktig at den er oversiktlig og forståelig.

Direktoratet mener det er gjort et godt og grundig arbeid med forvaltningsplanen for region 4. Den er godt strukturert, leservennlig og inneholder mye kunnskap og relevant grunnlagsmateriale.

På generelt grunnlag oppfordrer vi til minst mulig bruk av tabeller og statistikker som raskt blir utdaterte og mister sin relevans i selve plandokumentet. Mye av statistikken kunne med fordel vært flyttet til vedlegg, og på denne måten gjort det enklere å oppdatere når ny informasjon tilkommer. Statistikk og tabeller som forblir i planen bør oppdateres med nyeste årgang av data før endelig utgave vedtas.

Vi mener også det er en fordel om alle tabeller, figurer og kart i planen nummereres, og gis en beskrivende tekst om hva de inneholder.

I det følgende har vi listet forslag til justeringer knyttet til konkrete punkter i planen;

Region 4 side 4

Rovviltregionen er definert i rovviltforskriften, og vi vil anbefale at nemnda innledningsvis benytter den definisjonen av region 4 som forskriften angir;

Region 4 – Oslo, Aremark, Asker, Aurskog-Høland, Bærum, Eidsvoll, Enebakk, Fredrikstad, Frogn, Gjerdrum, Halden, Hurdal, Hvaler, Indre Østfold, Jevnaker, Lillestrøm, Lunner, Lørenskog, Marker, Moss, Nannestad, Nes, Nesodden, Nittedal, Nordre Follo, Rakkestad, Rælingen, Råde, Sarpsborg, Skiptvedt, Ullensaker, Vestby, Våler (Viken) og Ås kommuner

Bestandsmål side 9

Regionreformen har medført en del mindre justeringer av regiongrensene, for at ingen kommuner skal havne i mer enn en rovviltregion og rovviltregionene er entydig definert i rovviltforskriften. Vi vil anbefale at de tidligere regionnavnene/fylkesnavnene ikke tas med i oversikten over bestandsmålene for Norge.

Roller i den regionale rovviltforvaltningen side 9

I kulepunkt nummer to står det;

myndighet til å fastsette kvoter for skadefelling og lisensfelling på ulv, brunbjørn og jerv, samt skadefelling og kvotejakt på gaupe, dersom bestandsmålene er nådd. Denne myndigheten vurderes ut fra gjennomsnittet av antall ynglinger de siste tre årene.

Siste setning gjelder for gaupe og jerv, men ikke for bjørn og ulv hvor det er siste års bestandsresultater som avgjør om nemnda har myndighet. Forholdet er helt riktig beskrevet under "Fellingsregimene" side 11, og vi anbefaler å stryke setningen "*Denne myndigheten vurderes ut fra gjennomsnittet av antall ynglinger de siste tre årene*" fra avsnittet side 9, for å fjerne uklarheter.

Landbruksdirektoratet

Ettersom Landbruksdirektoratet er gitt en rolle med å foreta en faglig vurdering av forvaltningsplanene, kan det være naturlig å også nevne dem blant aktørene.

Figur 1 side 11

Figur 1 kan etter vår vurdering misforståes. Av figuren kan det se ut som at Miljødirektoratet er overordnet myndighet i forhold til Rovviltnemnda, noe som ikke er tilfelle. Vi vil anbefale at Rovviltnemnda sidestilles med Miljødirektoratet under Klima- og miljødepartementet i figuren.

Lisensfelling side 12

For ulv kan lisensfelling foruten å være skademotivert (med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 1. ledd bokstav b også ha som formål å ivareta andre offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. naturmangfoldloven § 18 1. ledd bokstav c.

Skadefelling side 12

I underkapittelet skadefelling beskrives det at;

Skadefelling er skademotivert felling av enkeltindivider av gaupe, jerv, brunbjørn eller ulv med hjemmel i naturmangfoldloven (§ 18) for å avhjelpe pågående eller hindre mulige skadesituasjoner som kan oppstå på bufe eller tamrein. Det er rovviltnemnda som setter kvote for skadefelling (når de har myndighet), mens det er Statsforvalteren som iverksetter skadefellingen når vilkårene er til stede for å gi skadefellingstillatelse.

Det kan her vurderes om det også skal vises til Miljødirektoratets myndighet til å vedta skadefelling. Miljødirektoratet har hjemmel for å iverksette skadefelling etter rovviltforskriften § 13 hele året. I en del tilfeller vurderer Miljødirektoratet at slike oppdrag om skadefelling gis til Statens naturoppsyn (SNO) for utførelse. Dette er såkalte ekstraordinære uttak med hjemmel i forskriften § 13. Hovedformålet er å avverge store skader på beitedyr. Samtidig må det tas hensyn til bestandsmålet, bestandens overlevelse og ev andre tilfredsstillende løsninger i den enkelte sak.

I juli 2019 laget SNO en [skadefellingsveileder](#) som skal gjøre jobben enklere for lokale skadefellingslag. Veilederen gjennomgår lovverket som gjelder ved felling, forklarer ulike aktørers roller og ansvar, samt hvilke metoder som kan brukes i fellingsforsøk. Miljødirektoratet mener veilederen vil være nyttig for medlemmer i fellingslagene, som grunnlag for kurs i fellingsarbeid og som huske- og sjekkliste for etablerte fellingslag. Vi vil anbefale at det legges en lenke til fellingsveilederen fra den reviderte forvaltningsplanen for region 4.

Ulv side 15

Det er manglende samsvar mellom tabell og det vi oppfatter som tabelltekst i den første av to ikke nummererte tabeller på side 15.

Forvaltningsområde for gaupe og ulvesonen

Første avsnitt under "Geografisk differensiering og forvaltningsområder" side 28 gir en god forklaring av hva som er bestemt nasjonalt, og hva som er opp til nemnda å vurdere når det gjelder definering av forvaltningsområder for ulv og gaupe i region 4.

I tekst på side 18 beskrives områdeprioriteringer for regionen som følger;
I region 4 deler ulvesonen arealene i rovviltprioriterte- og beiteprioriterte områder. Ulvesonen er etablert i hele Oslo og Østfold og deler av Akershus. Ulvesonen deles med region 5 i Hedmark. Se kart over ulvesonen under felles forvaltning av ulv med region 5. I region 4 defineres kommunene med tradisjonell utmarksbeiting og kommunene på Romerikssletta og Hurumlandet utenfor ulvesonen, som beiteprioriterte områder.

Dette kan etter vårt syn være en grei løsning, men det er manglende samsvar mellom beskrivelsen av områdenes prioritering side 18, og kartet som viser ulike forvaltningsområder side 29. I kartet på side 29 er deler av ulvesonen (innenfor kommunene Asker, Bærum og Oslo) blitt definert som *Forvaltningsområde 1 - beiteprioritert område*.

Ulvesonen er fastsatt av Stortinget, som vist i kart side 31. Direktoratet legger til grunn at den prioriteringen som gjort av Stortinget for ulv, ligger fast.

Planen viser ikke noe klart definert areal som nemnda har avsatt som forvaltningsområde for gaupe, foruten en beskrivelse på side 18, som kan tilsi at det er det samme arealet som ulvesonen. Eventuelt kan det være arealet som ikke omfattes av *Forvaltningsområde 1 - beiteprioritert område*, i kart side 29. Forvaltningsområde for gaupe bør være entydig definert i planen. Et kart tilsvarende kartet for ulv side 31, vil kunne løse utfordringen.

Det er videre etter vår vurdering uheldig å definere deler av ulvesonen som *beiteprioritert område*, som vist i kart side 29. Ulvesonen er prioritert for ulv av Stortinget, nemnda kan ikke endre den prioriteringen som er gjort av Stortinget. Og eventuelle situasjoner med skadegjørende ulv i områdene innenfor ulvesonen bør behandles likt.

Husdyr på fritt utmarksbeite side 29

Kartet over forvaltningsområdene side 29, har en skravur som sier noe om hvor det går "husdyr på fritt utmarksbeite". Vi registrerer at flere høringsinnspill påpeker feil og mangler i dette kartet basert på faktisk informasjon om hvor det slippes/går husdyr på fritt utmarksbeite.

Vi finner grunn til å påpeke at nemnda ikke har en oppgave med å definere et område for "husdyr på fritt utmarksbeite". Slik vi forstår bruken av sonene skal den være til hjelp i forvaltningen av tilskuddsmidlene. I den grad nemnda ser behov for et kart som viser data over beitebruk ut over kartet side 18 i planen, som vi oppfatter som grunnlagskartet for skravuren i kart side 29, anbefaler vi at det heller etableres som et eget kart som definerer tilskuddssoner.

Kunnskapsbehov side 37

Roviltnemnda kan vurdere å ta inn en lenke til direktoratets rapport "[Forskning og utredning på rovviltfeltet](#)". Rapporten gir en samlet oversikt over kunnskap innhentet på rovviltfeltet de siste årene, og lister opp de konkrete kunnskapsbehov vi mener per i dag er mest aktuelle for rovviltforvaltningen i Skandinavia for de kommende årene, med særlig fokus på Norge.

Konklusjon

Vi mener arbeidet som er gjort i denne revisjonen med forvaltningsplanen er godt og velfundert og har kun noen mindre kommentarer og forslag til justeringer. Vårt viktigste innspill er at forvaltningsområde for gaupe bør fremgå entydig av planen.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO